

40 de factori de dezvoltare la vârsta preșcolară (de la 3 la 5 ani)

Institutul de Cercetare din Minneapolis-USA, a identificat următoarele pietre de temelie pentru o dezvoltare sănătoasă – numite și factori de dezvoltare- care ajută copiii mici să crească sănătos, atenți și responsabili:

FACTORI EXTERNI	SPRIJIN	<p>1. Sprijinul familiei – părintele/părinții și/sau alți îngrijitori primari oferă copilului un nivel înalt de iubire consistentă și previzibilă, îngrijire fizică și atenție în așa fel încât să răspundă personalității copilului.</p> <p>2. Comunicare pozitivă în familie – părintele/părinții și/sau alți îngrijitori primari se exprimă într-un mod pozitiv și respectuos, implicând copiii mici în conversații care solicită contribuția acestora.</p> <p>3. Alte relații cu adulții – cu ajutorul familiei, experimentează relații prietenoase și corespunzătoare cu adulți din afara familiei.</p>	<p>4. Vecini implicați – rețeaua de cunoștințe ale copilului include vecini care oferă ajutor emoțional și un sentiment al apartenenței.</p> <p>5. Climatul de implicare din grădiniță și alte medii de educare – Îngrijitorii și educatorii creează un mediu stimulat, de acceptare, încurajare și sigur.</p> <p>6. Implicarea părinților în mediul de educare – părintele/părinții, îngrijitorii și educatorii, împreună, creează o abordare constantă și utilă pentru a stimula dezvoltarea armonioasă a copilului.</p>
	RESPONSABILIZAREA	<p>7. Comunitatea apreciază și prețuiește valorile copiilor mici – copiii sunt bineveniți și incluși în toate aspectele vieții comunității.</p> <p>8. Copiii văzuți ca resursă – comunitatea demonstrează valoarea copiilor ca resursă, investind într-un sistem de creștere al lor, ajutorare a familiilor, resurse și activități de calitate superioară, pentru a răspunde nevoilor fizice, sociale și</p>	<p>emoționale ale copiilor.</p> <p>9. Ajutarea altor persoane – copilul are ocazii de a face lucruri simple dar utile pentru alții.</p> <p>10. Siguranța – Părintele/părinții, îngrijitorii, educatorii, vecinii și comunitatea iau măsuri pentru asigurarea sănătății și siguranței copiilor.</p>
	LIMITE ȘI AȘTEPTĂRI	<p>11. Limitele impuse de familie – familia asigură supravegherea constantă a copilului și impune limite rezonabile de comportament pe care acesta să le poată înțelege și urma.</p> <p>12. Limitele impuse de mediul educativ – Îngrijitorii și educatorii folosesc metode pozitive pentru a disciplina și consecințe naturale pentru a încuraja auto-reglarea și un comportament acceptabil.</p> <p>13. Limitele impuse de vecini – Vecinii încurajează comportamentul pozitiv și acceptabil al copilului și intervine într-un mod neamenințător, prietenesc, când comportamentul devine negativ.</p>	<p>14. Modele din lumea adulților – Părintele/părinții, îngrijitorii și alți adulți exemplifică auto-controlul, abilități sociale, implicarea în învățare și stiluri de viață sănătoasă.</p> <p>15. Relații bune cu colegii – Părintele/părinții și îngrijitorii caută să ofere oportunități copilului să interacționeze bine cu alți copii.</p> <p>16. Așteptări pozitive – Părintele/părinții, îngrijitorii și educatorii încurajează și sprijină copilul să se comporte în mod corespunzător prin asumarea de sarcini solicitante și realizarea acestora în funcție de capacitățile proprii.</p>
	FOLOSIREA ÎN MOD CONSTRUCTIV A TIMPULUI	<p>17. Jocul și activitățile creative – Copilul are posibilitatea să se joace în fiecare zi, astfel încât să își manifeste propria personalitate, să interacționeze cu alții și să aibă activitate fizică.</p> <p>18. Programe în afara familiei și în comunitate – Copilul are posibilitatea să participe la programe bine elaborate conduse de adulți competenți și atenți, în condiții riguroase.</p>	<p>19. Comunitatea religioasă – Copilul participă la activități religioase adaptate nivelului de vârstă care sprijină dezvoltarea lui spirituală.</p> <p>20. Timpul petrecut acasă – Copilul petrece majoritatea timpului acasă luând parte la activități în familie și jucându-se constructiv, părinții supraveghind folosirea calculatorului sau a televizorului.</p>
	IMPLICAREA ÎN ÎNVĂȚARE	<p>21. Motivația pentru excelență – Copilul răspunde cu energie și curiozitate la noile experiențe, fapt care are ca rezultat plăcerea de a stăpâni noi abilități și noi deprinderi învățate.</p> <p>22. Implicarea în experiențe de învățare – Copilul participă la o gamă largă de activități care oferă oportunități de învățare.</p> <p>23. Concordanța programului de acasă – Copilul simte siguranță, coerență și concordanță între programul de îngrijire și de educație de acasă și din afara familiei.</p>	<p>24. Legături cu programe exterioare familiei – Copilul formează legături relevante cu programe de îngrijire și de educație din afara familiei.</p> <p>25. Alfabetizarea timpurie – Copilul se bucură de o varietate de activități premergătoare cititului, inclusiv un adult care îi citește în fiecare zi, răsfoitul și manipularea cărților, jocuri cu mijloace media variate și demonstrează curiozitate pentru imagini, litere și numere.</p>
FACTORI INTERNI	VALORI POZITIVE	<p>26. Atașamentul – Copilul începe să arate empatie, înțelegere și conștientizare a sentimentelor celorlalți.</p> <p>27. Egalitatea și dreptatea socială – Copilul începe să arate grijă pentru cei care sunt excluși din joc sau din alte activități sau care nu sunt tratați corect pentru că sunt diferiți.</p> <p>28. Integritatea – Copilul începe să își exprime părerea în mod corespunzător și să demonstreze înțelegerea tot mai profundă a ceea ce este corect sau greșit.</p>	<p>29. Sinceritatea – Copilul începe să înțeleagă diferența dintre minciună și adevăr și să fie sincer în măsura în care înțelege acest concept.</p> <p>30. Responsabilitate – Copilul începe să aibă grijă de el însuși, făcând lucruri ușoare și să îi ajute pe alții.</p> <p>31. Auto-reglarea – Copilul își poate identifica, regla și controla din ce în ce mai bine comportamentul într-un mod sănătos, folosindu-se de ajutorul adulților în mod constructiv, mai ales în situații stresante.</p>
	COMPETENȚE SOCIALE	<p>32. Planificarea și luarea deciziilor – Copilul începe să facă planuri pentru viitorul imediat, alegând din mai multe opțiuni și încercând să rezolve probleme.</p> <p>33. Abilități interpersonale – Copilul cooperează, împarte, se joacă armonios și îi consolează pe cei care sunt supărați.</p> <p>34. Sensibilizare și sensibilitate culturală – Copilul începe să învețe despre identitatea sa culturală și să arate acceptare a persoanelor care sunt diferite de el, din punct de vedere rasial, fizic, cultural sau etnic.</p>	<p>35. Abilități de împotrivire – Copilul începe să simtă pericolul în mod clar, să caute ajutor la adulții în care are încredere și să reziste presiunii colegilor de a se alătura comportamentului inacceptabil sau riscant.</p> <p>36. Rezolvarea pe cale pașnică a conflictului – Copilul începe să facă compromisuri și să rezolve conflicte fără agresiune fizică sau limbaj jignitor.</p>
	IDENTITATE POZITIVĂ	<p>37. Puterea personală – Copilul poate face alegeri care să îi dea sentimentul că are o oarecare influență asupra lucrurilor care se întâmplă în viața lui.</p> <p>38. Stima de sine – Copilul se place pe sine și are un sentiment tot mai accentuat al faptului că este apreciat de alții.</p>	<p>39. Sentimentul scopului – Copilul anticipează noi oportunități, experiențe și momente cheie în dezvoltarea sa.</p> <p>40. Perspectivă optimistă asupra viitorului personal – Copilul consideră lumea interesantă și plăcută și simte că are un loc bun în ea.</p>

40 de factori ale dezvoltării copiilor (cu vârste între 5-9 ani)

Institutul de Cercetare din Minneapolis-USA, a identificat următoarele elemente de dezvoltare sănătoasă - cunoscute ca proprietăți ale dezvoltării - care și ajută pe copii să crească sănătoși, grijului și responsabili:

FACTORI EXTERNI	SPRIJIN	<p>1. Susținere din partea familiei - Familia continuă să fie cea care și oferă copilului iubire și susținere, satisfăcând nevoile fizice și emoționale unice fiecărui copil.</p> <p>2. Comunicare pozitivă în familie - Părinții și copilul comunică deschis, frecvent și în mod respectuos, eforturile și reușitele copilului fiind recunoscute și apreciate.</p> <p>3. Relațiile cu alți adulți - Copilul este susținut și de alți adulți, în afară de părinții săi, el având ocazional experiența relațiilor cu un adult care nu îi este părinte.</p>	<p>4. Grijă din vecinătate - Părinții și copilul interacționează cu vecini prietenoși care susțin dezvoltarea copilului și percepția de apartenență a acestuia.</p> <p>5. Grijă din mediul școlar - Copilul are experiența unei interacțiuni calde cu profesori, îngrijitori și colegi la școală.</p> <p>6. Implicarea părinților în procesul de școlarizare - Părinții vorbesc despre importanța educației și se implică activ în succesul școlar al copilului.</p>
	RESPONSABILIZAREA	<p>7. Comunitatea îi apreciază pe copii - Copiii sunt incluși în viața de zi cu zi a comunității.</p> <p>8. Copiii ca Resurse - Copilul contribuie la luarea deciziilor în familie și are ocazia să participe la evenimente pozitive în comunitate.</p>	<p>9. Ajutor pentru ceilalți - Copilul are ocazia să își aducă aportul și să ajute comunitatea, cu acordul și susținerea unui adult.</p> <p>10. Siguranța - Părinții și comunitatea asigură siguranța copilului, ținând în același timp seama de nevoia crescândă de independență a acestuia.</p>
	LIMITE ȘI AȘTEPTĂRI	<p>11. Limite impuse de familie - Familia supraveghează copilul, îl îndrumă și îi modelează comportamentul și știe întotdeauna unde se află copilul.</p> <p>12. Limite impuse de școală - Școală are un sistem clar de reguli și consecințe și are o abordare pozitivă în ceea ce privește disciplina.</p> <p>13. Limite impuse de vecinătate - Vecinii și prietenii părinților ajută la monitorizarea comportamentului copilului și le dau părinților feedback.</p>	<p>14. Modele în rândul adulților - Părinții și alți adulți constituie modele pentru copii, iar copilul va fi încurajat să urmeze astfel de exemple pozitive și să aibă un comportament responsabil.</p> <p>15. Influența pozitivă din rândul colegilor - Părinții monitorizează prietenii copilului și îl încurajează să petreacă timp cu cei care sunt exemple bune de urmat.</p> <p>16. Așteptări înalte - Părinții, profesorii și alți adulți care îl influențează pe copil, îl încurajează pe acesta să îndeplinească fiecare sarcină cât de bine poate și îi vor aprecia succesul.</p>
	FOLOSIREA ÎN MOD CONSTRUCTIV A TIMPULUI	<p>17. Activități creative - Copilul participă săptămânal la activități artistice în afara școlii, cum ar fi muzica, dansul, etc.</p> <p>18. Programe pentru copii - Copilul participă săptămânal la cel puțin un tip de sport, club sau organizație în cadrul școlii sau al comunității.</p>	<p>19. Comunitate religioasă - Copilul participă la activități religioase potrivite vârstei și la activități în care trebuie să își arate grija (să îngrijească) pentru ceva, ajutând la dezvoltarea spirituală a copilului.</p> <p>20. Timpul de acasă - Copilul își petrece timpul în familie jucându-se sau având activități pozitive.</p>
	IMPLICAREA ÎN ÎNVĂȚARE	<p>21. Motivația pentru reușită - Copilului îi este stimulat curiozitatea și dorința de a avea rezultate bune la școală.</p> <p>22. Angajamentul pentru învățare - Copilul este entuziast să învețe și îi place să meargă la școală.</p>	<p>23. Teme - Cu susținere potrivită din partea părintelui, copilul își va face temele în întregime.</p> <p>24. Legătura cu școala - Copilului îi este încurajată percepția de apartenență la școală.</p> <p>25. Cititul de plăcere - copilul ascultă/ citește cărți în afara școlii, zilnic.</p>
FACTORI INTERNI	VALORI POZITIVE	<p>26. Grijă - Părinții îl încurajează pe copil să își dezvolte empatia și înțelegerea și să îi ajute pe ceilalți.</p> <p>27. Egalitate și dreptate socială - Părinții îl încurajează pe copil să fie atent la reguli și să aibă un comportament drept față de toată lumea.</p> <p>28. Integritatea - Părinții îl ajută pe copil să își dezvolte capacitatea de a distinge între bine și rău</p>	<p>29. Onestitatea - Părinții îl încurajează pe copil să își dezvolte capacitatea de a distinge și de a spune adevărul.</p> <p>30. Responsabilitatea - Părinții îl încurajează pe copil să accepte și să își asume responsabilitatea pentru faptele sale atât la școală cât și acasă.</p> <p>31. Auto - reglare - Părinții îl încurajează pe copil să își dezvolte capacitatea de auto-reglare a propriilor emoții și comportamente și de a înțelege importanța obiceiurilor și alegerilor sănătoase.</p>
	COMPETENȚE SOCIALE	<p>32. Planuri și luarea deciziilor - Părinții îl ajută pe copil să gândească și să planuiască atent activități școlare și activități de joacă.</p> <p>33. Competență în relațiile interpersonale - Copilul caută să își contruiască prietenii și să învețe despre auto-control.</p> <p>34. Competență culturală - Copilul învață despre propria identitate culturală și este încurajat să</p>	<p>interacționeze pozitiv cu copii de rase, etnii și culturi diferite.</p> <p>35. Aptitudini de rezistență - Copilul învață cum să recunoască situațiile riscante sau periculoase și cere ajutorul unor adulți în care are încredere.</p> <p>36. Soluționarea conflictelor pe cale pașnică - Copilul învață să rezolve conflicte fără să lovească, fără să aibă ieșiri nervoase sau să folosească un limbaj jignitor.</p>
	IDENTITATE POZITIVĂ	<p>37. Propriile forțe - Copilul are percepția crescândă a faptului că el însuși are influență asupra faptelor care se întâmplă în viața sa.</p> <p>38. Stima de sine - Copilului îi place propria persoană și se simte apreciat de ceilalți.</p>	<p>39. Senzația că are un scop - Copilul este doritor de experiențe noi și își imaginează cum va fi el și ce va face în viitor.</p> <p>40. Viziune pozitivă asupra viitorului personal - Copilul are o curiozitate crescândă despre lume și își caută locul în aceasta.</p>

40 de factori de dezvoltare a copiilor (copilăria mijlocie, vârste între 9 și 12 ani)

Institutul de Cercetare din Minneapolis-USA, a identificat următoarele elemente de dezvoltare sănătoasă – cunoscute drept valoarea identificat următoarele elemente de dezvoltare sănătoasă – cunoscute ca modalități ale dezvoltării – care ajută tinerii să crească într-un mod sănătos, afectuos și responsabil:

FACTORI EXTERNI	SPRIJIN	<p>1. Susținerea familiei – viața de familie oferă nivele ridicate de dragoste și susținere.</p> <p>2. Comunicarea pozitivă în sânul familiei – părinții și copilul comunică pozitiv. Copilul se simte confortabil atunci când cere sfaturi părinților și când se consultă cu aceștia.</p> <p>3. Alte relații cu adulți – copilul primește susținere din partea unor adulți, alții decât părinții săi.</p>	<p>4. Cartierul afectuos – copilul are parte de vecini afectuoși.</p> <p>5. Climatul școlar afectuos – relațiile cu profesorii și colegii conferă un mediu afectuos, încurajator.</p> <p>6. Implicarea părinților în viața școlară – părinții se implică activ în ajutarea copilului să aibă succes la școală.</p>
	RESPONSABILIZAREA	<p>7. Comunitatea respectă tinerii – copilul se simte apreciat de adulții din comunitate.</p> <p>8. Copiii sunt percepuți ca având resurse – copilul este inclus în luarea deciziilor, acasă și în comunitate.</p>	<p>9. Servicii făcute altora – copilul are oportunitatea de a-i ajuta pe alții din comunitate.</p> <p>10. Siguranța – copilul se simte în siguranță acasă, la școală și în cartier.</p>
	LIMITE ȘI AȘTEPTĂRI	<p>11. Limite impuse de familie – familia are reguli și consecințe clare și coerente, monitorizează locurile unde se află copilul.</p> <p>12. Limite impuse de școală – școala are reguli și consecințe clare.</p> <p>13. Limite impuse de cartier – vecinii sunt responsabili cu monitorizarea comportamentului copilului.</p>	<p>14. Adulți care sunt un model de urmat – părinții și alți adulți din familia copilului, precum și alți adulți care nu fac parte din familie reprezintă modele pozitive de comportament responsabil.</p> <p>15. Influența pozitivă din partea copiilor de aceeași vârstă – cei mai buni prieteni ai copilului reprezintă modele pozitive, de comportament responsabil.</p> <p>16. Așteptările mari – părinții și profesorii pretind ca la școală și în alte activități, copilul să facă tot ce îi stă în putință.</p>
	FOLOSIREA ÎN MOD CONSTRUCTIV A TIMPULUI	<p>17. Activități creative – copilul participă la muzică, artă, dramă sau scriere creativă de două sau de mai multe ori pe săptămână.</p> <p>18. Programe pentru copii – copilul participă de două sau de mai multe ori pe săptămână la activități școlare complementare curriculumului sau la programe comunitare structurate pentru copii.</p>	<p>19. Comunitatea religioasă – copilul participă la programe sau servicii religioase o dată sau de mai multe ori pe săptămână.</p> <p>20. Timpul petrecut acasă – copilul petrece câțiva timp în majoritatea zilelor atât în interacțiuni de calitate cu părinții și făcând lucruri acasă altele decât să se uite la televizor sau să se joace jocuri video.</p>
FACTORI INTERNI	IMPLICAREA ÎN ÎNVĂȚARE	<p>21. Motivație pentru reușită – copilul este motivat și își dă silința să aibă rezultate bune la școală.</p> <p>22. Implicare în învățare – copilul este atent, răspunde, este implicat activ în învățare la școală și îi place să participe la activități de învățare în afara școlii.</p>	<p>23. Temele – copilul de obicei predă tema la timp.</p> <p>24. Legătura cu școala – copilului îi pasă de profesori și de ceilalți adulți din școală.</p> <p>25. Lectura de plăcere – copilului îi place și se implică în lectura de plăcere în majoritatea zilelor săptămânii.</p>
	VALORI POZITIVE	<p>26. Grijă – părinții îi spun copilului că este important să-i ajute pe ceilalți.</p> <p>27. Egalitate și justiție socială – părinții îi spun copilului că este important să își exprime părerea referitor la drepturile egale ale tuturor oamenilor.</p> <p>28. Integritatea – părinții îi spun copilului că este important să își susțină convingerile.</p>	<p>29. Onestitatea – părinții îi spun copilului că este important să spună adevărul.</p> <p>30. Responsabilitatea – părinții îi spun copilului că este important să își asume răspunderea pentru propriul comportament.</p> <p>31. Stil de viață sănătos – părinții îi spun copilului că este important să aibă obiceiuri bune privind sănătatea și o înțelegere a sexualității sănătoase.</p>
	COMPETENȚE SOCIALE	<p>32. Planificarea și luarea deciziei – copilul se gândește la decizii și este de obicei fericit cu rezultatele deciziilor sale.</p> <p>33. Competența interpersonală – copilului îi pasă și este afectat de sentimentele celorlalți, îi place să-și facă prieteni și atunci când este frustrat sau nervos încearcă să se liniștească singur.</p> <p>34. Competența culturală – copilul cunoaște și este confortabil cu oameni de diferite etnii, rase și culturi și cu propria identitate culturală.</p>	<p>35. Aptitudini de rezistență – copilul poate sta departe de oameni care îl pot bagă în bucluc și este capabil să spună NU faptelor rele sau lucrurilor periculoase.</p> <p>36. Rezolvarea pe cale amiabilă a conflictelor – copilul încearcă să rezolve conflictele fără a recurge la violență.</p>
	IDENTITATE POZITIVĂ	<p>37. Putere personală – copilul simte că are influență asupra lucrurilor care se întâmplă în viața sa.</p> <p>38. Stima de sine – copilului îi place cine este și se mândrește cu sine însuși.</p>	<p>39. Sentimentul că are un scop – copilul se gândește câteodată la sensul vieții și dacă viața sa are un scop.</p> <p>40. Perspectiva pozitivă asupra viitorului personal – copilul este optimist în legătură cu viitorul său personal.</p>

40 de modalități de dezvoltare multilaterală a adolescenților (cu vârste cuprinse între 12 și 18 ani)

Institutul de Cercetare din Minneapolis-USA, a identificat următoarele elemente de dezvoltare sănătoasă – cunoscute drept valoarea identificat următoarele grupuri de dezvoltare personală care urmăresc progresul - cunoscute ca modalități de dezvoltare - care îi ajută pe tineri să se dezvolte armonios, să fie atenți cu cei din jur și, totodată, responsabili:

FACTORI EXTERNI	SPRIJIN	<p>1. Sprijinul familiei - viața de familie oferă dragoste și sprijin.</p> <p>2. O bună comunicare în cadrul familiei - tânărul/tânăra și părinții săi au relații bune de comunicare și tânărul/tânăra așteaptă sfaturi și consiliere de la părinți.</p> <p>3. Alte relații cu adulții - pe lângă părinți, tânărul se bucură de susținerea a trei sau mai mulți adulți.</p>	<p>4. Membri ai comunității implicați - tânărul se bucură de atenția membrilor comunității.</p> <p>5. Climat școlar propice - școala asigură un climat adecvat și încurajator.</p> <p>6. Implicarea părinților în procesul de învățământ - părinții se implică în mod activ pentru a-l ajuta pe tânăr să obțină performanțe școlare.</p>
	RESPONSABILIZAREA	<p>7. Comunitatea îi apreciază pe tineri - tânărul se bucură de aprecierea adulților din comunitate.</p> <p>8. Rolul tinerilor - tinerilor li se oferă roluri utile în comunitate.</p>	<p>9. Munca în folosul comunității - tânărul muncește în cadrul comunității cel puțin o oră pe săptămână.</p> <p>10. Siguranța - tânărul se simte în siguranță acasă, la școală și în comunitate.</p>
	LIMITE ȘI AȘTEPTĂRI	<p>11. Limite în familie - familia stabilește reguli și consecințe clare și monitorizează locurile frecventate de tânăr.</p> <p>12. Limite în mediul școlar - școala stabilește reguli clare și consecințele acestora.</p> <p>13. Limite în comunitate - membrii comunității își asumă responsabilitatea în procesul de monitorizare a comportamentului tinerilor.</p>	<p>14. Adulții: modele de urmat - părinții și ceilalți adulți modelează un comportament pozitiv și responsabil.</p> <p>15. Influența pozitivă a grupului - cei mai buni prieteni ai tânărului influențează dezvoltarea unui comportament responsabil.</p> <p>16. Așteptări - atât părinții cât și profesorii îl încurajează pe tânăr să fie un exemplu pentru ceilalți.</p>
	FOLOSIREA ÎN MOD CONSTRUCTIV A TIMPULUI	<p>17. Activități creative - tânărul petrece trei sau mai multe ore pe săptămână la cursuri sau la activități în domeniul muzicii, teatrului sau al altor arte.</p> <p>18. Programe pentru tineri - tânărul petrece trei sau mai multe ore pe săptămână pentru a practica diferite sporturi sau pentru a desfășura diferite activități în cluburi sau organizații în cadrul școlii și /sau al comunității.</p>	<p>19. Comunitatea religioasă - tânărul petrece una sau mai multe ore pe săptămână pentru a desfășura activități într-o instituție religioasă.</p> <p>20. Gestionarea timpului acasă - tânărul iese cu prietenii, fără a avea nimic special de făcut, cel mult două nopți pe săptămână.</p>
FACTORI INTERNI	IMPLICAREA ÎN ÎNVĂȚARE	<p>21. Motivația învățării și reușita școlară - tânărul este motivat să obțină rezultate deosebite în procesul de învățare.</p> <p>22. Implicarea școlii - tânărul participă activ la procesul instructiv-educativ.</p> <p>23. Temele pentru acasă - tânărul își pregătește temele cel puțin o oră în fiecare zi.</p>	<p>24. Relația cu școala - tânărului îi pasă de școala sa.</p> <p>25. Plăcerea lecturii - tânărul citește din plăcere trei sau mai multe ore pe săptămână.</p>
	VALORI POZITIVE	<p>26. Grija pentru cei din jur - tânărul dorește să îi ajute pe cei din jur.</p> <p>27. Egalitate și dreptate socială - tânărul dorește să promoveze egalitatea șanselor și să diminueze problema foametei și a sărăciei.</p> <p>28. Integritatea - tânărul se ghidează după reguli clar stabilite și își urmează propriile principii.</p>	<p>29. Onestitatea - tânărul spune adevărul chiar și atunci când acest lucru nu este ușor.</p> <p>30. Responsabilitatea - tânărul își asumă responsabilitatea.</p> <p>31. Reținerea - tânărul consideră că este important să nu fie activ din punct de vedere sexual și este împotriva consumului de alcool sau al altor droguri.</p>
	COMPETENȚE SOCIALE	<p>32. Planificarea și luarea deciziilor - tânărul știe cum să își planifice din timp activitățile și să facă alegeri.</p> <p>33. Competențe interpersonale - tânărul trebuie să fie empatic, sensibil și prietenos.</p> <p>34. Competențe culturale - tânărul deține vaste cunoștințe și interacționează cu oameni din medii culturale/rasiale/etnice diferite.</p>	<p>35. Rezistența psiho-emoțională - tânărul poate face față presiunii negative a anturajului și situațiilor periculoase.</p> <p>36. Soluționarea conflictelor - tânărul încearcă să rezolve conflictul prin evitarea violenței.</p>
	IDENTITATE POZITIVĂ	<p>37. Puterea personală - tânărul simte că deține controlul asupra lucrurilor care i se întâmplă.</p> <p>38. Stima de sine - tânărul are o stimă de sine ridicată.</p>	<p>39. Existența unui scop bine definit - tânărul susține că viața lui are un scop.</p> <p>40. Viziunea pozitivă asupra viitorului personal - tânărul este optimist în ceea ce privește viitorul său.</p>